

Ermənistanın əsirliyində və girovluğunda olmuş azərbaycanlıların işgəncələrə məruz qalması ilə bağlı yeni ifadələr elan olunub

Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhino cinayətlər, mühərbiə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar mühərbiənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, mühərbiə qanunlarını və qaydalarını pozma, həbelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşları Arayık Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İşxanyan, David Babayan, Levon Mnatsakanyan və digərlərinin məhəkəmə prosesinin baxış iclası oktyabrın 27-də davam etdirilib.

AZERTAC xəbər verir ki, Bakı Hərbi Məhkəməsində hakimlər Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə, Camal Ramazanovdan və Anar Rzayevdən ibarət tərkibdə (ehtiyat hakim Günel Səmədova) keçirilən məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxslərin hər biri bildikləri dildən tərcüməçi, həmçinin müdafieleri üçün vəkillərlə təmin olunub.

İclasda təqsirləndirilən şəxslər, onların müdafiəçiləri, zərərçəkmiş şəxslərin bir qismi, onların hüquqi varisləri və nümayəndələri, həmçinin dövlət ittihəminin müdafiə edən prokurorlar iştirak ediblər.

Məhkəmə iclasında zərərçəkmiş şəxslərin və zərərçəkmiş şəxslərin hüquqi varislərinin ifadələri elan olunub.

Zərərçəkmiş şəxs - "Azeravtoyol" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin 1 sayılı yoluñəliyyat idarəsinin sürücüsü Seyidov Nadi Nədir oğlu ifadəsində göstərib ki, idarə etdiyi ekskavator 2021-ci il noyabrın 19-da Zəngilan rayonu ərazisində düşmənən basdırıldığı minaya düşüb. Partlayış nəticəsində o və yanında olan Renad Ağababayan xəsərət alıblar.

Zərərçəkmiş şəxs Zeynalov Bəykişi Musa oğlunun elan olunan ifadəsinə əsasən, 2020-ci il sentyabrın 27-də Ağdamın Qaradağlı kəndində yaşadığı evə Ermənistan silahlı qüvvələrinin atdığı mərmərin düşməsi nəticəsində müxtəlif bədən xəsarətləri alıb, evi əşyalarla birləşdirən hala düşüb.

Elan edilən ifadələrə əsasən, zərərçəkmiş Həsənov Mehman Fikrət oğlu 2023-cü il sentyabrın 19-da Ağdam rayonunun Mollalar kəndi ərazisində düşmənin atlığı mərminin, zərərçəkmiş şəxs Quliyev Hüseyin Mahir oğlu eyni tarixdə Ağdərə rayonunun Canyataq kəndi ərazisində atılan mərminin partlaması, Həsənli İmran Elman oğlu isə həmin il sentyabrın 20-də Ağdərə rayonu təqiqatınə açılmış atəşlər nəticəsində bədən xəsarətləri alıblar.

Elan olunan digər ifadələrə görə, zərərçəkmiş şəxs Fərzəliyev Samir Vaqif oğlunun hüquqi varisi Fərzəliyeva Siyafər Əli qızı övladının 2020-ci il sentyabrın 27-də, zərərçəkmiş şəxs İsmayılov Mirmehdi oğlunun hüquqi varisi İsmayılov Mirmehdi İsmayılov oğlu isə övladının həmin il oktyabrın 2-də Tərtər rayonunun Suqovuşan kəndi təqiqatında hələk olduqlarını bildiriblər.

Zərərçəkmiş Tevon Tağıyevin ifadəsində qeyd edilib ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin 1992-ci il fevralın 16-da yaşadığı Xocavənd rayonunun Qaradağlı kəndində həcumu zamanı onu, digər kənd sakinlərini və hərbçiləri girov və əsir götürüb. Ermənistan hərbçiləri onları Xankəndi təqiqatında aparıblar. O, Kamonu, Samveli və Abunu tənisi. Ermənistan hərbçiləri yolda Şahmurad Hüseynovu, Həbib Hüseynovu və Zahid Xəlilovu öldürüb. Xankəndidə saxlanıldıqdan sonra Vartan Balayan onunla birləşdə 12 nəfəri Xocavəndə getirib. Onlar dəyişdirilən günəndə Xocavəndə saxlanılıblar. Xocavəndə olduqları müddətə Ermənistan hərbçiləri onlara işgəncələr veriblər. Oğlu Telman Tağıyev Qaradağlı kəndində Ermənistan hərbçiləri tərefindən öldürülüb, meyitini götürə bilməyib.

İlyasov Babək Həsən oğlunun ifadəsində vurğulanıb ki, o, 1993-cü il martın 31-də Kəlbəcər rayonunda "Tunel" adlanan ərazidə Ermənistan ordusunun hərbçiləri tərəfindən girov götürürlərək, Xankəndi Şəhər Uşaq Xəstəxanasında saxlanılıb. Sonra həmin il iyunun 13-də girovluqdan azad olunub. Girov götürürlərənən sonra Xankəndi Şəhər Uşaq Xəstəxanasında erməni həkimlər tərəfindən müalicə olunmaq əvəzinə, bazu sümüyü əzələ qatı ilə birləşdə transplantasiya məqsədilə çıxarılb, nəticədə ömürlü şikət olub.

Hacıyev Elman Qəhrəman oğlu ifadəsində diqqətə çatdırıb ki, 1993-cü il iyunun 16-da Ağdam rayonunun Yetim Cinli kəndinin yaxınlığında yerləşən gəlün kənarında Ermənistan hərbçiləri tərəfindən 12 nəfərlə birləşdə əsir götürülüb. Bir həftə Ağdam rayonunda, sonra Şuşa şəhərində yerləşən həbsxanada saxlanılıblar və ağır işgəncələrə məruz qalıblar. Ermənistan hərbçiləri yumruq-topik, taxta parçaları ilə onu möhkəm döyməkən burnunu və dişlərini sindirib, ac-susuz saxlayıblar.

İfadəsi elan olunan İsmayılov Asif Səkit oğlu qeyd edib ki, 1994-cü il aprelin 19-da Ağdamın İlxiçılardan kəndi təqiqatında əsir götürürlər. Ermənistan hərbçiləri onu yaralı vəziyyətdə tankın üzərinə qoyub tanımadiği təqiqatdə aparıblar. Tankın üzəri onun bədənindən axan qana bulaşdırı üçün onu döyüb, işğəncə veriblər. Bundan başqa, Ermənistan hərbçiləri silahın qundağı ilə vuraraq onun burnunu qırıblar. Onu və digər əsirləri Şuşa həbsxanasına aparıb 1994-cü ilin sonlarından 1995-ci ilin əvvəllərinəndə soyuq, qaralıq kameralarda saxlayıblar. Orada erməni nəzarətçiləri onu və digər əsirləri vəhşicəsinə döyüb, işgəncələr veriblər. Həmin nəzarətçilərdən Arturun, Manvelin, Samvelin, Vanyanın və Jirikin adlarını xatırlayır.

Zərərçəkmiş Əliyev Şövqi Xəqani oğlu ifadəsində bildirib ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbçilərinin Ağdam rayonuna həcumu zamanı qardaşı Nicat Əliyev və ana babası Oktay Əliyev öldürülüb, özü, atası Xəqani Əliyev, anası Kənül Əliyeva və nənəsi Zənifə Əliyeva yaralı vəziyyətdə girov götürürlərək. Girov götürüldükdən sonra Xankəndi Şəhər Uşaq Xəstəxanasında erməni həkimlər tərəfindən müalicə olunmaq əvəzinə, bazu sümüyü əzələ qatı ilə birləşdə transplantasiya məqsədilə çıxarılb, nəticədə ömürlü şikət olub.

Hacıyev Elman Qəhrəman oğlu ifadəsində diqqətə çatdırıb ki, 1993-cü il sentyabrın 25-də Murov dağı yaxınlığında Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbçiləri tərəfindən əsir götürürlər, vəhşicəsinə döyülb. Sonra yüksək avtomobili ilə Kəlbəcərin Yanşaq kəndində aparılb, həmin kənddə yerləşən hərbi hissədə sorğu-sual olunub. Suallara verdiyi cavabları qəbul etmədiyi üçün onu həşər etirənəndən döyüblər. Həmin hərbi hissədə bir müdət qaldıqdan sonra Ağdərə rayonuna aparılb və Yaşa adlı erməninə evinin zirzəmisi salınıb. Həmin yerdə sax-

lanıldığı müddətə ağır işgəncələrə məruz qalıb. 1994-cü ilin texminən aprel ayında bir neçə azərbaycanlı əsirlə birləşdə onu Şuşa həbsxanasına aparıblar. Orada da mütəmadi olaraq vəhşicəsinə döyülb. 1994-cü ilin texminən iyul ayında onu adlarını xatırlamadığı bir neçə azərbaycanlı əsirlə birləşdə Xankəndi şəhərinə getiriblər. O, 1994-cü ilin texminən oktyabr ayınadək orada qalıb. Sonra Xocavənd rayonunun Ağbulaq kəndində aparılıb və 1995-ci ilin texminən dekabr ayınadək həmin kənddə tanımadiği erməni nın yaşıda evdə əl-qolları bağlı saxlanılıb. 1995-ci ilin sonlarında Şuşa həbsxanasına, 1996-ci ilin mart ayının ortalarında Xankəndi şəhərində yerləşən xüsusi rejimli təcridxanaya aparılıb. Bu müddətə Ağbulaq kəndində adlarını xatırlamadığı azərbaycanlı əsirlərə Samvel Babayev və onun qardaşı Karo Babayev üçün ev tikintisində fəhlə işlərinə cəlb olunub. Orada olduğu müddətə Lyova, Lyoşa kimi çağırılan Lüdvik, Mayis, Andrey, Karen, Vova və Qarik adlı şəxslər mütəmadi olaraq onu vəhşicəsinə döyüblər.

Kərimov Təbriz Əjdər oğlu, Səfərli Vüsal Mirzəli oğlu və digərləri isə ifadələrində 2020-ci ilin iyulunda baş verən, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanları - general-mayor Polad Həşimov və polkovnik İlqar Mirzəyevin də hələk olduğu Tovuz döyüşlərində xəsərət aldıqlarını bildiriblər.

Sonra məhkəmədə müdafiə tərəfinin təqdim etdiyi sübutlar tədqiq olunub.

Bələ ki, tədqiq olunan sənədlərden bir neçəsini təqsirləndirilən Arayık Harutyunyanın hüquqlarını müdafiə edən vəkillər - Cavid Rzazadə və Anar Məmmədov təqdim etmişdi. Sənədlər Arayık Harutyunyanın doğum haqqında şəhadətnaməsinin, Ermənistan Respublikası pasportunun surətləri, həmçinin təhsil almışına dair arayış idi.

Bundan başqa, A. Harutyunyanın müdafiəçilərinin vəsətəti əsasında cinayət işi ma-

Məhkəmə prosesi oktyabrın 30-da davam etdiriləcək.

Qeyd edək ki, Ermənistan dövlətinin, onun dövlət qurumlarının vəzifəli şəxslərinin, hərbi qüvvələrinin və qanunsuz silahlı birləşmələrin bilavasita rəhbərliyi və iştirakı, şifahi-yazılı qaydada verdiyi tapşırıq, göstəriş və təlimatları, maddi, texniki, şəxsi heyətlə verdiyi dəstəyi, mərkəzi qaydada idarəciliyi əsasında, eləcə də ciddi nəzarəti altında Azərbaycan ərazisində daxili və beynəlxalq hüquq normalarına zidd şəkildə, Azərbaycana hərbi təcavüz etmək məqsədilə yaradılmış, həmçinin Köçəryan Robert Sedraki, Sarkisyan Serj Azati, Manukyan Vazgen Mikaeli, Sarkisyan Vazgen Zaveni, Babayan Samvel Andraniki, Balasanyan Vitali Mikaeli, Balayan Zori Hayki, Ohanyan Seyran Muşeqi, Qaramyan Arşavir Surenoviç, Melkonyan Monte Çarlız və digərlərinin rəhbərliyi, bilavasitə və dolayı iştirakları ilə Ermənistan dövləti, o cümlədən sözügedən cinayətkar birləşməfondan aparılan təcavüzkar mühərbiənin gedisiində tərədilən çoxsaylı cinayət faktlarına dair cinayət işi üzrə 15 təqsirləndirilən şəxsi ittihəm edilir.

Həmin şəxslər, yəni Harutyunyanın Arayık Vladimiiri, Qukasyan Arkadi Arşaviri, Sahakyan Bako Sahaki, İşxanyan Davit Rubeni, Manukyan David Azatini, Babayan David Klimi, Mnatsakanyan Levon Henkoviç, Beqlaryan Vasili İvani, Qazaryan Erik Roberti, Allahverdiyan Davit Nelsoni, Stepanyan Qurgen Homeri, Balayan Levon Romiki, Babayan Madat Arakeloviç, Martirosyan Qarik Qriqori, Paşayan Melikset Vladimiiri Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 100 (təcavüzkar mühərbiəni planlaşdırma, hazırlama, başlama və aparma), 102 (beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxslərə və ya təşkilatlara hücum etmə), 103 (soyqırımı), 105 (əhalini məhvətmə), 106 (köləlik), 107 (əhalini deportasiya etmə və ya məcburi köçürmə), 109 (təqib), 110 (insanları zorakılıqla yoxa çıxarma), 112 (beynəlxalq hüquq normalarına zidd azadlıqdan məhrumətmə), 113 (iğəncə), 114 (muzdilılıq), 115 (mühərbi qanunlarını və adətlərini pozma), 116 (silahlı münaqışa zamanı beynəlxalq humanitar hüquq normalarını pozma), 118 (herbi soyğunçuluq), 120 (qəsdən adam öldürmə), 192 (qanunsuz sahibkarlıq), 214 (terrorçuluq), 214-1 (terrorçuluğu maliyyələşdirmə), 218 (cinayətkar birləşdirmə), 228 (qanunsuz olaraq silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qırğular əldə etmə, başqasına verme, satma, saxlama, daşma və gəzdirme), 270-1 (aviasiya təhlükəsizliyinə təhdid yaranan əməllər), 277 (dövlət xadiminin və ya ictimai xadimin həyatına sui-qəsd etmə), 278 (hakimiyyəti zorla ələ keçirmə və onu zorla saxlama, dövlətin konstitusiya quruluşunu zorla dəyişdirmə), 279-cu (qanunvericiliklə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələri və qrupları yaratma) və digər maddələri ilə ittihəm olunurlar.

Dövlət ittihəmçisi Vüsal Abdullayevin təqsirləndirilən şəxsin doğum haqqında şəhadətnaməsində anadan olduğu yərin Azərbaycan SSR-in Xankəndi şəhəri, pasportunda isə Ermənistan SSR qeyd olunması ilə bağlı "Bu, Ermənistanın Qarabağı öz ərazisi kimi sayması demək deyilmə" səhəlinə təqsirləndirilən şəxş cavab verməkdan yarınaraq deyib ki, bu məsələni heç vaxt Ermənistanın idarəyyəti orqanları ilə müzakirə etməyib, həmçinin bu məsələ heç vaxt müzakirə mövzusu olmayıb.

Dövlət ittihəmçisi təqsirləndirilən Arayık Harutyunyanın sıra və şəxslər olmadığını xatırladaraq, səala mahiyyəti üzrə konkret cavab vermediyini bildirib və əlavə edib: "Cavab vermək istəmirsizsin, bu, sizin hüququnuzdur".